

ПЕДАГОГІКА СПІЛКУВАННЯ

Викладач: Овсяннікова Вікторія Віталіївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності

Кафедра: педагогіки та психології освітньої діяльності, навчальний корпус ЗНУ № 8, ауд. 221

E-mail: viknyasha1947@gmail.com

Телефон: 228-75-92 (педагогіки та психології освітньої діяльності)

Сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle): <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1553>

Інші засоби зв'язку: сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle) – форум дисципліни, приватні повідомлення.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітня програма,	Педагогіка вищої школи						
Рівень вищої освіти:	магістерський						
Статус дисципліни:	Цикл професійної підготовки спеціальності						
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2020-2021	Рік навчання	2	Тижні	11
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	2	Лекційні заняття – 22			
Вид контролю:	залік			Практичні заняття – 10 Самостійна робота – 88			
Консультації:	за розкладом консультацій викладачів кафедри у дні проведення лекцій і практичних занять за попередньою домовленістю						

АНОТАЦІЯ

Метою викладання навчальної дисципліни “Педагогіка спілкування” є розширення уявлення студентів про педагогічне спілкування викладача вищої школи та формування вмінь професійного педагогічного спілкування викладача закладу вищої освіти.

У межах дисципліни здобувач освіти має опанувати системою теоретико-методологічних знань щодо змісту ключових понять курсу та їх основні характеристики; функцій професійного педагогічного спілкування; характеристики вербальних і невербальних засобів педагогічного спілкування; особливостей безпосереднього та опосередкованого спілкування педагога вищої школи; засобів, що забезпечують міжособистісне спілкування педагога зі студентами, колегами й керівництвом; стилів професійного педагогічного спілкування викладача вищої школи; сутності і стилів вирішення конфліктних ситуацій.

Відпрацювання основних організаційних й змістовних етапів проведення самостійної науково-дослідницької діяльності складе основу ефективної організації власної науково-дослідної діяльності.

Інтерактивний формат дисципліни, що спонукатиме до підвищення рівня інформаційної компетентності та опрацювання способів наукового мислення у контексті готовності аналізувати, інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати інформацію в процесі освітньої та наукової діяльності

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення дисципліни студент зможє:

- володіти вербальними та невербальними засобами спілкування;
- користуватися різними стилями професійного педагогічного спілкування;
- реалізовувати принципи професійного спілкування у викладацькій роботі;
- долати бар'єри та ускладнення в професійному спілкуванні педагога вищої школи;
- володіти засобами професійного вирішення конфліктних ситуацій;
- управляти своїм емоційним станом та емоційним станом студентів;
- встановлювати сприятливий соціально-психологічний клімат як основу для ефективної педагогічної комунікації.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проєктів розміщені на платформі Moodle:

Лекційний матеріал, плани практичних занять, тести, методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1553>

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи:

- експрес-контроль під час аудиторних занять (максимально 12 балів);
- виконання завдання самостійної творчої роботи (максимально 12 балів);
- презентація й обговорення самостійного творчого завдання на практичному занятті (максимально 12 балів);
- складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами) (максимально 4 бали);
- виконання тестів до кожного розділу (максимально 20 балів).

Підсумкове оцінювання:

Підсумкове тестування з дисципліни – 10 балів (максимальна кількість).

Підготовка індивідуального завдання – 20 балів (максимальна кількість).

Відповідь на поставлені питання для перевірки якості засвоєння матеріалу курсу – 10 балів (максимальна кількість).

Контрольний захід	Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль		60%
експрес-контроль під час аудиторних занять	під час проведення лекційних занять	12%
виконання завдання самостійної творчої роботи	у межах підготовки до практичних занять	12 %
презентація й обговорення самостійного творчого завдання на практичному занятті	у межах підготовки до практичних занять	12 %
складання словника основних термінів, що визначені	у межах підготовки до практичних занять	4 %

програмою курсу (за темами)		
виконання тестів до кожного розділу	до кожного розділу	20 %
Підсумковий контроль		40%
Підсумкове тестування	Залікова сесія	10%
Індивідуальне завдання	Залікова сесія	20%
Відповідь на питання	Залікова сесія	10%
Разом		100%

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види і форми освітнього процесу	Критерії та показники оцінки навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти
Експрес-контроль	<p>Оцінюється:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки. – 1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.
Виконання самостійної роботи практичного завдання та його презентацій на практичному занятті	<p>Оцінюється:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 4 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав глибоку обізнаність щодо теми завдання, розуміння сутності досліджуваної проблеми: виявив навички взаємодії з аудиторією, запропонував питання для групового обговорення. – 3 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання: під час презентації виказав розуміння сутності досліджуваної проблеми: запропонував питання для групового обговорення. – 2 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми дослідження, але під час обговорення проблемних питань, виявив певну активність, запропонував шляхи пошуку відповідей на проблемні запитання, або виконав завдання у повному обсязі, але не брав участі у презентації результатів. – 1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури доповіді та/або без презентації; під час виконання завдання припускався певних помилок. – 0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово неправильно. У таких випадках студенту надається одна можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття.
Складання словника основних термінів	<p>Оцінюється:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 бали нараховуються студентам, які не лише склали повний перелік визначених термінів, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст. – 1 бал нараховуються студентам, які склали неповний перелік визначених термінів і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Підсумковий семестровий контроль: залік	1. Оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу: тестовий контроль (10 балів)
	2. Оцінювання рівня опанування самостійною пізнавальною, пошуковою та аналітичною активністю в практичній частині дисципліни: індивідуальне завдання (20 балів)
	3. Оцінювання рівня якості засвоєння матеріалу курсу: відповідь на питання (10 балів)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ

Вид заняття	Тема	Контрольне завдання	Кількість балів
Лекція 1	Сутність і структура професійного педагогічного спілкування.	Експрес-контроль	2
Лекція 2	Види та засоби професійного педагогічного спілкування	Експрес-контроль	2
Практичне заняття 2	Види та засоби професійного педагогічного спілкування	Підготувати доповідь та презентацію на тему: «Мовленнєва діяльність»	4
Лекція 3	Сприятливий соціально-психологічний клімат – основа ефективності педагогічної комунікації	Експрес-контроль	2
Практичне заняття 3	Сприятливий соціально-психологічний клімат – основа ефективності педагогічної комунікації	Підготувати доповідь та презентацію на тему: «Невербальна комунікація» Скласти словник термінів за темами 1-го розділу	6
Лекція 4	Стилі педагогічного спілкування викладача ЗВО	Експрес-контроль	2
Практичне заняття 4	Стилі педагогічного спілкування викладача ЗВО	Підготувати доповідь та презентацію на тему: «Моделі спілкування та установка викладача вишу»	4
Лекція 5	Педагогічний конфлікт: поняття та причини виникнення	Експрес-контроль	2
Практичне заняття 5	Педагогічний конфлікт: поняття та причини виникнення	Підготувати доповідь та презентацію на тему: «Конфліктні та передконфліктні ситуації у педагогіці»	4

		вищої школи: запобігання, розв'язання».	
Лекція 6	Культура вирішення міжособистісних конфліктних ситуацій викладачем ЗВО	Експрес-контроль	2
Практичне заняття 6	Культура вирішення міжособистісних конфліктних ситуацій викладачем ЗВО	Підготувати доповідь та презентацію на тему: «Шляхи попередження та подолання професійного вигорання викладача ЗВО». Скласти словник термінів за темами 2-го розділу	6

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА та ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. для викл., аспір., студ. магістратури. Київ : Кондор, 2008. 272 с.
2. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні : підручник. Київ : КНЕУ, 2004. 383 с.
3. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 396 с.
4. Локарева Г. В. Педагогічне спілкування : наук.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗДУ, 2000. 154 с.
5. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
6. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / за ред. З. Н. Курлянд. Київ : Знання, 2007. 495 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 352 с.
8. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. Київ, 2006. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/412009.pdf.
9. Волкова Н. П. Педагогіка. Київ, 2002. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644112.pdf>.
10. Гнатик Л. М., Баран М. М., Васькович І. М. Психолого-педагогічні проблеми спілкування викладача та студента. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.3. С. 380-385. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvntu_2013_23_3_68.
11. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача : навч. посіб. Харків, 2009. URL: http://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/1759/1/Book_ПМВ.pdf.
12. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2005. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-105.html>.
13. Конфліктологія : навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни / уклад. М. П. Требін та ін. Харків, 2013. 61 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1667/1/NMP_0092.pdf.
14. Панькевич А. С. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача і студентів. URL: <http://inmad.vntu.edu.ua/portal/static/3D610CD5-E409-42EE-87C8-3096F494ED68.pdf>.
15. Педагогічне спілкування як взаємодія. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/2290/85/>.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відповідальність здобувача освіти: Ознайомитися з сторінкою дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle), а саме з: робочою програмою дисципліни, загальними розділами сторінки, термінами виконання завдань, тестів, формами контролю.

Виконання навчального плану дисципліни передбачає системну присутність здобувачів освіти на лекційних і практичних заняттях, виконання запропонованих завдань, відпрацювання пропущених практичних завдань, проходження передбачених форм контролю.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мають узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять.

Політика академічної доброчесності: Письмові роботи, що виконуються здобувачами освіти можуть бути перевірені на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Усі запозичення та цитування мають бути оформлені за допомогою посилань на використані джерела.

Письмові роботи. Здобувачам освіти пропонується виконання практичних завдань. Під час оформлення робіт необхідно обов'язково вказувати прізвище та ініціали, шифр академічної групи, назву дисципліни та завдання, що виконується. Пріоритетним під час виконання завдань є самостійність мислення, формулювання власних думок, неупереджений і відповідальний аналіз чужих думок і текстів, максимально можливе дотримання норм Кодексу академічної доброчесності Запорізького національного університету.

Формати комунікації між викладачем і здобувачами вищої освіти: в аудиторії під час лекційних і практичних занять; у системі електронного забезпечення навчання Moodle, на запланованих консультаціях з дисципліни, електронним листуванням. Відповіді на електронні запити здобувачів освіти надаються викладачем впродовж трьох робочих днів, якщо вказано: прізвище та ініціали, шифр академічної групи, дисципліна та форма навчання.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять має бути обґрунтовано освітньою діяльністю здобувача освіти. Обов'язковим є застосування режиму «БЕЗ ЗВУКУ» протягом всього аудиторного заняття.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021

Місія Запорізького національного університету полягає у формуванні європейського простору освіти, науки і культури європейського рівня, здатного активно впливати на громадську думку, забезпечувати соціальне прогнозування у різних сферах на основі фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Запорізький національний університет відіграє важливу роль у розвитку економіки, державних інституцій та громадянського суспільства, надаючи їм знань, компетентностей та ідей, необхідних для забезпечення економічного, політичного та соціального розвитку і зростання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wz3lu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до **Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ**: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається **Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються **Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється **Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті**: <https://tinyurl.com/y8ggt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються **Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: **Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; **Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://MOODLE.ZNU.EDU.UA)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.